

TOP09

Co prosadíme

- Podpoříme rozvoj výroby potravin s vyšší přidanou hodnotou a místní a regionální produkci, rodinné farmy a výrobce kvalitních potravin.
- Pozemkové úpravy budeme provádět tak, aby nejen narovnávaly vlastnické vztahy, ale chránily životní prostředí, především zadržováním vody v krajině.
- Zemědělství jako moderní odvětví ekonomiky.
- Systém hospodaření v lesích se nesmí stát krátkodobým zdrojem zisku. Ochráníme zdraví a stabilitu lesních porostů na území ČR.
- Zvýšíme přitažlivost venkova pro mladé.

Co nepřipustíme

- Neúctu ke zvířatům při chovu pro výlučnou produkci kožešiny, k hospodářským účelům a při podnikání v oblasti množírén.
- Necitlivý úbytek zemědělské půdy.
- Nenecháme zničit naše zemědělce levnou konkurencí.
- Nadužívání chemikálií v zemědělské výrobě.
- Šikanu malých zemědělců.

Kvalitní a bezpečné potraviny

Zajištění kvalitních a bezpečných potravin je základním úkolem, který před námi stojí. Podpora musí být směřována především malým a středním producentům, nikoli velkým agropotravinářským komplexům. Podpoříme především lokální rodinné podniky, které produkují skutečně kvalitní regionální potraviny. Na mezinárodní úrovni je zapotřebí důrazně vyjednávat o stejné kvalitě potravin napříč celou Evropou, abychom nebyli jen odkladištěm nekvalitních potravin.

Oživení venkova

Zemědělství a lesnictví vždy bylo a musí i nadále být srdcem venkova. Podpora malých a rodinných farem na venkově je klíčem k přilákání mladých zemědělců, výrobců regionálních potravin a řemeslníků. Jen tak zastavíme odliv především mladých lidí z venkova, který by i vznikem moderní zemědělské komunity měl nabízet vysoký standard života a opravdový vztah k přírodě.

Udržitelné hospodaření s půdou a vodou

Šetrné zacházení s krajinou, půdou a vodou je nutným předpokladem k zachování jejich kvality pro budoucí generace. Budeme preferovat hospodaření jdoucí právě tímto směrem. Dotace do zemědělství budeme prioritně směřovat na péči o půdu, nikoli na okamžitou produkci. Budeme podporovat především nové investice do odvětví, které zvýší produktivitu a konkurenceschopnost.

Za klíčovou podmínku přitom pokládáme propojení zemědělství s výsledky moderního výzkumu a vývoje.

Uvědomujeme si, že některé dnes ekonomicky ztrátové aktivity je nezbytné pokládat za obecně prospěšné a jako takové je podpořit veřejnými prostředky. Týká se to zejména včelařství a krajinotvorných aktivit, jako je např. podhorské pastevectví apod.

STAN

Výchozí stav

Česká republika je členem Evropské unie. Je plně integrována do Společné zemědělské politiky EU. Zemědělství je politicky koordinováno na úrovni EU a ČR může do této politiky zasáhnout po dohodě s ostatními členskými státy a na národní úrovni omezeně.

Vlastnictví půdy je velmi fragmentované, zároveň průměrná plocha zemědělských podniků je v ČR nejvyšší v EU a počet i plocha „rodinných farem“ v posledních letech roste.

Primární úlohou zemědělství je produkce potravin a péče o krajinu. V současnosti se projevují negativní vlivy velikosti polí, zastoupení pěstovaných plodin a jednostranné zaměření na intenzitu. Důsledky jsou větrná a vodní eroze, ztráty biologické „kondice“ půdy a vodního režimu půdy.

Provádění komplexních pozemkových úprav (přes výraznou finanční podporu státu) vázne na administrativně-legislativních problémech a v poslední době výrazně i díky nedostatku půdy ve veřejném vlastnictví státu a obcí.

Částky, které v poslední době naše země vydává na **opatření proti suchu nebo povodním**, jsou naprosto nedostatečné. Lze to doložit srovnáním se škodami, které oba extrémy dosud dokázaly napáchat, i studiemi, které vyzývají k investicím mnohonásobně vyšším.

Stát **při podpoře tzv. regionálního rozvoje a rozvoje venkova** používá skoro výhradně nástrojů tzv. přímé podpory regionálního rozvoje. Z centra se rozhoduje o přidělení financí na konkrétní projekty ve vzdálených místech realizace. Jejich tvorba a realizace často podléhá politickým vlivům a ekonomickému lobbingu.

Tvorbu lokálních ekonomik na podporu místního rozvoje musí více podpořit i užití obecních veřejných rozpočtů. Dříve i na mnoha obcích a malých městech byly tzv. komunální podniky, které se staraly o veřejné osvětlení, vodu a kanalizaci či o nakládání s odpady. Mnoho takovýchto podniků zaniklo v „tržním boji“. Dnes se tak vyvádí mnoho lokálních veřejných zdrojů z rozpočtů obcí a měst do velkých, často i nadnárodních společností a nezůstávají pro užití v místě.

Návrhy STAN

- **Chceme krajinu pro lidi, ne jen pro ekonomické využití.**
- **Dočasně pozastavit prodej a převod státní půdy.**
- **Zjednodušit podmínky pro zpracování vlastní produkce a prodej ze dvora.**
- **Do budoucna nerozšiřovat pěstování plodin pro energetické využití (biopaliva, bioplynové stanice).**
- **Podpořit krajinnotvorná a protieroční opatření včetně ochrany lesů.**
- **Podpořit opatření upravujících vodní režim v krajině včetně úpravy hospodaření v lesích.**

- **Podpořit vznik nebo znovuoobnovení tzv. komunálních podniků (veřejné osvětlení, hospodaření s vodou, nakládání s odpady).**
  - **Podpořit střední a malé zemědělce – zejména rodinné farmy**
-

Urgentní opatření (1. rok vlády)

- **Dočasně pozastavíme prodej a převod státní půdy** Jde o administrativní rozhodnutí ministra/vlády k zamezení nabídky. Nabídku lze obnovit po dořešení principů prodeje. Součástí povinnosti státu při nakládání s nemovitostmi by mělo být okamžité a jednorázové převedení nemovitostí ve státním vlastnictví v intravilánech obcí do vlastnictví obcí tam, kde o to obec požádá.
- **Zjednodušíme podmínky prodeje “ze dvora”** a zpracování vlastní produkce prvovýrobců.
- **Zavedeme regresivní platby.** Toto se bude týkat všech dotací na plochu ve prospěch malých a středních hospodařících celků na vlastní půdě změnou národního zacílení Společné zemědělské politiky EU.
- **Posílíme důraz na Komunitně vedený místní rozvoj (tzv. CLLD).** Chceme rozšířit komunitně zaměřené projekty jako povinnou součást do všech evropských strukturálních a investičních fondů, které to umožňují. Do národních resortních rozpočtů zahrneme povinnou kapitolu „endogenní nástroje RR“, tj. o kterých se rozhoduje v místní lokalitě.

Plán pro funkční období vlády (4 roky)

- **Krajina a voda jsou veřejné statky.** Zpřísníme vyjímání půdy ze zemědělského půdního fondu. Navrhujeme sjednotit a administrativně zjednodušit související zákony (*zákon o ochraně ZPF, stavebního zákona o zákona o Státním pozemkovém úřadu*). Do zákonů včleníme i principy podpory, jak zajistit vodu v krajině i snížením velikosti obhospodařovaných polí a vytvořením mezí mezi nimi.
- **Začneme s adaptací krajiny** na změnu klimatu, což znamená přípravu na prudké deště, ochranu před povodněmi atd. Nakládání s vodou jakožto životu nezbytnou a strategickou surovinou nadále nesmí být prioritně předmětem tvorby zisku.
- **Podpoříme menší regionální zemědělce a rodinné farmy.** Zavedeme tzv. “faremní systémy” pro podporu rodinných farem.). Zmírníme vliv zákona o veřejných zakázkách tím, že umožníme in-house výjimky a výjimky pro zadávání „malých“ zakázek malým a středním regionálním podnikatelům.
- **Navrhujeme zjednodušení zákonů.** Výrazně zjednodušíme legislativu endogenních nástrojů regionálního rozvoje, lokální financování a také rozhodování o projektech. Navrhujeme zákon o veřejné prospěšnosti, který by měl sjednotit podmínky pro všechny, kteří financují regionální rozvoj z vnitřních zdrojů.

Výhled za horizont

- **Principy „Smart krajiny“ výrazně podpořit stávajícími i novými investicemi.** Musíme vytvořit funkční systém velkého počtu menších a středních vodních nádrží od suchých poldrů, přes rybníky s retenčním prostorem až po akumulární nebo závlahové nádrže. Tyto nádrže musí umět zachytit vodu a ochránit území pod nimi v okamžiku přívalového deště.
  - **Rozvíjet lokální zemědělské ekonomiky.** Zapojíme zemědělce do lokálních ekonomik na venkově prostřednictvím podpory tzv. krátkých řetězců (produkce i spotřeba v místě) a podpory komunitního propojení veřejného a soukromého sektoru v místě. Tím zároveň upřednostníme živočišnou výrobu před rostlinnou a podpoříme místní diverzifikovanou zemědělskou výrobu.
  - **Pomoc malým a středním podnikatelům a zemědělství v mikroregionech.** Výrazně podpoříme malé a střední podnikatele a rozvoj mikroregionů pomocí nástrojů endogenního RR a pomocí realizace zvýhodněných obecních podnikatelských zón.
-

Cílový stav

- **Skončila disproporce v podpoře mezi “velkými” a “malými” producenty potravin.** Stav, kdy slovně byli podporováni malí střední, ale fakticky jen ti největší producenti, skončil.
- **Dostatek vody začala veřejnost vnímat nikoliv jako samozřejmý stav, ale jako něco, o co je třeba pečovat.**
- **Omezila se eroze půdy.** Péče o půdu a vodní režim respektuje biologické přirozené procesy.
- **Začaly prosperovat lokální řetězce produkce i prodeje potravin, což nastartovalo i prosperitu jednotlivých regionů a lokalit.**

KDU

Zemědělství, lesnictví a rozvoj venkova

•

Hlavním cílem zemědělské politiky je nastavení takových podmínek, které zajistí produkci širokého spektra potravin, které v naší zemi lze vyprodukovat a to s ohledem na princip trvalé udržitelnosti a vysoké kvality.

Budeme požadovat 35 % kofinancování programu rozvoje venkova z národních zdrojů tak jako v současné době. Budeme i nadále alokovat minimálně stejnou výši podpor z národních dotací do sektoru živočišné výroby, závlah a protikroupových technologií.

Zjednodušíme systém hospodaření u vodních ploch, tak aby je zemědělci a vlastníci půdy dobrovolně zakládali a zvětšovali. Podpoříme akumulaci vody v krajině a vodních ploch k zadržení přívalových dešťů a zlepšování průtoků řek v letním období.

Podpoříme investice do tzv. precizního zemědělství, aby nedocházelo ke zbytečnému přehnojování a chybným aplikacím pesticidů.

Přichystáme mapu Brownfieldů a systém financování, tak aby přednostně byly stavby průmyslových hal stavěny zde. Nebudeme podporovat výstavbu na zelené louce.

Budeme v rámci nového rozpočtu EU usilovat o zvětšení prostředků pro citlivé plodiny ze současných 15 % na 25 %.

Nedopustíme další úbytek zemědělské půdy. Podpoříme vznik Demoličního fondu, který bude pomáhat hradit skládkování sutí při demolici starých domů v intravilánu malých obcí, aby se nestavělo na zelené louce.

Zřídíme fond nepojistitelných rizik, který tak jako v jiných zemích EU pomůže zemědělcům pokrýt propady v hospodaření za sucha, či naopak extrémního deště při žních. Účast bude dobrovolná a platby do něj budou nákladovou položkou.

Budeme usilovat o to, aby páteční sítě závlah byly majetkem státu a při jejich výstavbě mohlo být uplatňováno právo jako u veřejně prospěšné stavby. Současné rozvody jsme připraveni vykoupit a zrenovovat. Zpřesníme monitoring kvality půdy a vůči přestupcům zavedeme sankce. Budeme trvat na kladné uhlíkové bilanci hospodaření na půdě jako jednoho z hlavních předpokladů dlouhodobé úrodnosti. Budeme motivovat zemědělce k hospodaření na menších pozemcích, které jsou odolnější vůči erozi.

Budeme i nadále neústupní v kontrolách prodeje potravin. Zabráníme dovozu potravin ze zemí mimo EU, které neplní přísné hygienické normy ČR.

Při uzavírání mezinárodních obchodních smluv se budeme i nadále řídit principem předběžné opatrnosti.

Nabídneme občanům možnost vykácení a ořez náletových dřevin na pozemcích státu kolem vodních toků, pod dohledem pracovníků Povodí a dalších institucí, kterým pozemky náleží. Takto nabízené úseky zveřejníme na internetové mapě.

Podpoříme zavedení plošné platby na lesy jako kompenzaci újmy vlastníkům lesa, které musí strpět ze zákona o lesích. Tato újma se bude kvůli boji se suchem zvětšovat. Půjde zároveň o motivační platbu, která povede k lepšímu hospodaření v lesích. Jedná se o analogii plateb na zemědělské půdě. Zvýšíme postupně objem dříví obchodovaného přímo státním podnikem Lesy ČR z odvozových míst. Podpoříme zvýšení přidané hodnoty ve dřevě až po konkrétní výrobek

ODS

Prosperující zemědělství a podpora venkova

Nejdůležitějším prvkem zemědělství a rozvoje venkova je pro nás svobodný a aktivní občan. Proto považujeme za základní článek života na venkově živnostníky, drobné podnikatele a malé a střední zemědělce. Stát by měl venkov podporovat i chránit a zajistit nediskriminační podmínky pro rozvoj drobného venkovského podnikání v oblasti zpracování produktů z vlastní zemědělské výroby, v řemeslné výrobě a ve službách, včetně turistiky. Zabráníme zejména pokračujícímu vylidňování venkova a posilující tendenci vytváření novodobých JZD, která nemají žádný vztah k půdě, konkrétnímu místu ani lidem, kteří jej obývají. Pokud jde o průměrnou velikost zemědělských podniků, Česká republika je na bezkonkurenčním prvním místě v celé EU a současně má jeden z nejnižších počtů rodinných příslušníků pracujících v zemědělství.

Podporujeme zejména ověřený model rodinných farem běžných na západě, jež jsou zárukou dobré péče o krajinu, niterného vztahu k půdě, kvalitních místních potravin, soběstačnosti i rozvoje venkova obecně.

zavedeme

- Podporu produkce kvalitních tuzemských potravin a regionálních značek, především úpravou legislativy a jejím zjednodušením pro malé potravinářské provozy
- Podporu farmářských trhů
- Dostupnější veřejnou dopravu a budování kvalitní infrastruktury na venkově, aby se zabránilo jeho vylidňování a byl životaschopný
- Opatření vedoucí ke zvyšování schopnosti krajiny zadržovat vodu (například odbahňování rybníků) a s tím související protipovodňová opatření

zrušíme

- Byrokratické překážky brzdící lokální výrobce zemědělských produktů a kvalitních potravin
- Část kontrol u mikro- a malých zemědělských podniků
- Část nesmyslně přísných pravidel pro přímé platby do zemědělství – na ty musejí dosáhnout i drobní hospodáři, kteří se nechtějí stát zemědělskými podnikateli, ale zároveň poskytují veřejné statky v podobě péče o krajinu
- Specificky české výjimky ze společné zemědělské politiky EU, které nahrávají velkým provozům a podporují „socialistický“ model hospodaření (omezení maximální výše jednotlivých projektů na evropský standard)

prosadíme

- Narovnání podmínek v čerpání evropských dotací z Programu rozvoje venkova, jež v současné podobě nahrávají především velkým zemědělským podnikům
- Zastropování přímých plateb v rámci Společné zemědělské politiky
- Odmítnutí regulace trhu se zemědělskou půdou a posílení ochrany práv vlastníků půdy

ČSSD

Nové záboř zemědělské půdy budou minimální, naopak budou intenzivně využívány bývalé hospodářsky využívané plochy, takzvané brownfieldy

Pro uchování a kultivaci půdy bylo a je nepostradatelné české zemědělství, zejména malí a střední zemědělci, kteří dnes čelí velmi tvrdým podmínkám, protože výsledky jejich poctivé práce musí v obchodech konkurovat méně kvalitním a často dovozovým produktům. Postavení českých zemědělců proto zásadně posílíme. Evropské prostředky určené pro venkov budou v maximální možné míře využity na podporu českých zemědělců a pro vytvoření nových pracovních míst na venkově.

Podpoříme tradiční formy zemědělství a budeme omezovat používání škodlivých hnojiv a necitlivých postupů, které vyčerpávají zemědělskou půdu. Cílenou podporou zemědělců budeme usilovat o omezení pěstování řepky olejky a návrat k tradičním zemědělským plodinám.

Zvýšíme ochranu kvalitní domácí zemědělské a potravinářské produkce zejména organických potravin a biopotravin – proti dovozům nekvalitních potravin ze zahraničí. Tím zvýšíme také potravinovou soběstačnost ČR v základních a tradičních zemědělských produktech.

Prosadíme „semaforové“ značení výrobků, díky kterému lidé v obchodě snáze poznají poctivé kvalitní potraviny. Skončí éra, kdy na pultech českých obchodů bylo běžně k dostání zboží druhé kategorie, někdy i zboží závadné pro lidské zdraví

KSČM

Podporu družstevnictví jako dnes neprávem opomíjené formy efektivní ekonomické spoluúčasti zaměstnanců nejen v zemědělské výrobě, ale zejména v oblasti navazujících domácích zpracovatelských potravinářských firem, v bytové výstavbě, výrobě, odbytu aj.

Podporu rozvoje malých potravinářských provozů plošně po celé republice s cílem vytvořit síť maloobchodních provozoven jako protiva velkým zahraničním obchodním řetězcům.

Výrazné posílení národních dotačních zdrojů pro rozvoj zemědělské prvovýroby od dotování na plochu k dotování podle výnosu, a tím ke snížení devastace krajiny. Zastavení devastace krajiny a půdního fondu.

Zásadní zvýšení ochrany zemědělského půdního fondu, zejména před jeho snižováním v důsledku záboru půdy, vytvoření dotačního a daňového zvýhodnění při výstavbě na již zastavěných a nevyužívaných plochách.

Zpřísnění podmínek obchodování s půdou, aby půda byla použita k základním účelům, a tak omezení spekulativních nákupů.

Podporu zemědělství v dané oblasti s prodejem v místě bez velkých zbytečných převozů.

Revitalizaci vodních toků, tůní, mokřadů, niv vodních toků, které byly v minulosti nevhodně přeměněny v zemědělské pozemky. Dopracování do Národní strategie boje proti suchu oblast zvýšení absorpční schopnosti půdy a retenční schopnosti krajiny.

SPD

Naše krajina, stejně jako jižní Evropa, postupně vysychá. Pitné vody ubývá. Živelně zastavujeme nejúrodnější místa. Zbytek úrodné půdy je ničen. Na pole patří obilí a zelenina, ne řepka na výrobu nafty a kukuřice určená ke spalování. Fotovoltaické panely patří na střechy domů. Zajistíme opatření proti vodní a větrné erozi.